UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus rece[n]s illustrati

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Trigesimusquartus ar. de offensionibus [et] delictis discipulorum [et] scholarium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

Visual Library

fratres poſſunt hoc cōuentui pariſieñ. remittere: q: pecu-
nia nō eſt eorū nec ordinis: ſed dantium: vt ex de verbo. ſi
gni. exiit. li. vi. ⁊ in clemē. e. ti. exiui. ⁊ in modico tēpore ad-
diſcētes volūt magiſtrari. de hoc legit ⁊ no. in pre. c. ſic vi-
ue. ⁊. lxxvi. diſt. ieiuniū. in gloſ. collige. ⁊. xxiiii. q. i. cum bea
tiſſimus. ꝓpter inſufficientiam autem remouēdi ſunt ma
giſtri. ex de renū. c. ſi. legit ⁊ no. de of. cuſto. c. i. vbi aūt ſunt
iura docenda ⁊ ꝑ quali ſtudio competit ꝓuilegium. ex de
cleri. nō reſi. tue. ⸿ Decimo: quia quidā eorū volunt lege
re decretū ⁊ decretales quū neutrū poſſint ꝑficere. xvi. q.
i. pſbyteros. no. de cōſe. di. v. in die. De opinionibus magi
ſtrorū. de deci. c. i. de reſti. ſpo. literas. de cele. miſ. cū mar-
the. §. queſiuiſti. ⁊ fm Innocē. de cōſt. ne innitaris. ⸿ Un
decimo recipiunt ꝑcium a pauperib⁹ ꝓ doctrina cōtra ex
magiſtris. c. i. ⁊. c. q2. ex de cenſi. licet. a diuitib⁹ poſſunt vt
ibi no. de materia magiſtrorū et de eorū collectis. xviii. di.
de eulogiis. xxxvii. diſt. de quibuſdā. i. q. iii. vendentes. et
c. ſe. ſic et medicus gratis curabit pauperē: ſecus de diui-
te. no. lxxxiii. diſt. §. i. gloſ. ſimile. ⸿ Duodecimo: quia im-
moderate et indiſcrete ꝑcutiēdo corrigūt diſcipulos ꝯ id
de homic. pſbyter. de ſen. ex. cū voluntate. xlv. diſt. cū bea-
tus. An magiſtri ⁊ ſcho. habeant ius vniuerſitatis. de ꝓ-
cur. q: in cauſis. de hac materia magiſtrorū et ſcientia eo-
rū ex de elec. cum in magiſtrū. xxxvii. ⁊. lxxxvi. diſt. per totū
lxvi. diſt. quis dubitet. ⁊. viii. q. i. oportet. xvi. q. i. ſi clerica-
tus. xlviii. di. §. i. ⸿ Decimotertio peiores ſunt diſcipulis
vnde magiſtri ſunt erroris. ii. q. vii. nos ſi. ⸿ Decimoq̄rto
admittūt religioſos ſine habitu in ſcholis: vnde cū ipſis
excōmunicationē incurrūt. ex ne cleri. vel mo. vt periculo-
ſe li. vi. ⸿ Decimoquinto: quidā eorū errores aliorū de-
fendunt: vnde et ipſi magis errant: ⁊ aliis erroris offen-
dicula ꝑparāt. vñ q: magiſtri erroris ſunt: nō tm̄ heretici:
ſed hereſiarche dicēdi ſunt. xxiiii. q. iii. qui aliorum.

⸿ Articulus. xxxiiii. A

De offenſione diſci
pulorū ⁊ ſcholariū ſubſequēter tangen-
dum eſt. ⸿ Peccant aūt primo: quia vo
lūt eſſe ſupra magiſtros cōtra id. Nō eſt
diſcipulus ſupra magiſtrum. vi. q. i. ſacer
dotes. ⁊. c. ſeq. ⁊ Luc. vi. ⁊ Mat. x. ⸿ Secūdo: q: volunt
fieri magiſtri q̄ diſcipuli legitimi nō fuerūt. pre. c. miſerū
ſi clericatus. alꝫ. in pri. §. ſ. ꝟ. an magiſtri. xxiii. diſt. his. in
ſi. xxxvii. diſt. relatum. ⸿ Tertio vadunt ad ſcholas ⁊ nō
ſtudent: vel diſcere negligūt: vel contēnunt. vide qḋ legi
tur ⁊ no. ex de elec. cum ex eo. li. vi. ſup verbo literarū ſtu-
dio inſiſtentes: q: non bononie fuiſſe: ſꝫ ibi bene vixiſſe et
ſtuduiſſe laudandum eſt. xii. q. ii. gloria. de quo peccato
confitetur Aug⁹. in. ix. li. cōfeſſionū. ⁊ talis magis mēbrū
diaboli q̄ chriſti eſſe oſtenditur. xxxviii. diſt. nullus. cōtra
qḋ Aug⁹ dicit. Senex eñ a iuuene ⁊ epiſcopus tot anno-
rū a collega necdū anniculo paratus ſum doceri. xxiiii. q.
iii. ſi habes. et vide ibi gloſ. reprehenſibilis. Iſti autem ta
les qui vadunt ad ſtudium et nō ſtudent: nō gaudēt pri-
uilegio habendorū fructuū beneficiorū in ſtudio de quo
loquit de clericis non reſi. tue. ⁊ ex de magiſtris. c. vlt. q̄ ſi
eos receperint: ad reſtitutionē eorū tenent: q: fraudulen
ter eos receperūt. ad hoc ex de elec. cum ex eo. ibi Cupiē-
tibus in ſciētia dei ꝓficere vt fructum in dei eccleſia ſuo tē
pore afferre valeāt opportunū. ⁊. ſ. ibi literarū ſtudio inſi
ſtētes. ⁊ in pre. c. ſi. de magiſtris. ibi aliqui docibiles de-
ſtinent. ⁊ ibi qui cum docti fuerint ⁊c. et. ſ. ibi et ſtudētes
in ipa. ex de elec. cōmiſſa. §. ceterū. ibi teneberis ad reſtitu
tionē fructuū eorūdem quū res receperis fraudulenter.
op. ar. imo expreſſum. xvi. q. i. gñaliter. ibi. Eos autem cleri
cos ⁊ monachos hmōi beneficium habere ſancimus: qui
ad ſacroſanctas eccleſias vel monaſteria ꝑmanent: non
deuagantes: neq3 circa miniſteria deſides: quū ꝓpter hoc
ipſum beneficiū eis indulgemus: vt aliis oib⁹ derelictis
diuinis potētis dei inhereāt miniſteriis. ⁊ in gloſ. ar. ⁊. xxxvii. di.
de q̄buſdā. ibi aſſidue. ⁊ in glo. i. horis cōpetētib⁹. ⁊ pre. c.
tue. q̄ſi expreſſuꝫ. ⸿ Quarto: q: diſcunt ea que melius eſt
neſcire q̄ ſcire. xxxviii. di. q̄uis. ⁊ in gloſ. hic videt. ⁊ diſcūt
illas ſcientias que nō ſunt ſciētie pietatis ſicut ſunt geo-
metria arithmetica muſica et aſtronomia. legitur ⁊ no.
xxxvii. diſt. ſiquis. ⸿ Quinto: q: tunc volunt diſcere quū
ex officio alios debeant docere. xxxvii. diſt. §. ecce. in autē.
de ſanc. epiſ. §. damus. col. ix. ſed poſtq̄ male ꝑmoti ſunt
q: ignorantes: cōſulte agunt ſi diſcunt: vt pre. c. nullus. et
c. ſi habes. vel renūtient. ex de renūtia. niſi cū ꝑdē. § ꝓ de-
fectu. ⸿ Sexto: q: ad ſeipſos in obſcuris recurrunt dimiſ
ſa ſcriptura: ⁊ ideo magiſtri erroris exiſtunt: q: veritatis
diſcipuli nō fuerūt. xxiiii. q. iii. qḋ autē. xxxvii. diſt. relatum.
⸿ Septimo: quia ſtulti ſunt ⁊ peccant. quia cōtēnunt di-
ſcere que ignorāt. xxii. diſt. de cōſtantinopolitana. lxxxiii.
diſt. peruenit. ⸿ Octauo defraudant magiſtros ſalariis
quū ſint diuites. vnde ad reſtitutionē tenent: q: dignus
eſt mercenari⁹ mercede ſua. ii. ad Timoth. v. Luc. x. Mat.
x. xii. q. ii. charitatem. ⁊. c. quicūq3. in ſi. ⸿ Nono: q: inter
ſe malas ſocietates habent maxime ſeniores et eis: ⁊ ma
xime quū iacent in ſcholis turpitudineꝫ operantes. xxxii. q.
vii. flagitia. vnde ſup hoc precipue ⁊ ſup aliis vitiis magi
ſtri eorū curam debent habere ſolicitā cuſtodiendi eos et
rūpendi feda federa. ſicut aliquotiens eos docui maxime
magiſtros in grāmaticis et logicis: qui diſcipulos habēt
q̄ iacent in domibus eorū: quibus preſunt nō tātū ſciētia
quātū moribus: ſicut dicit lex de ꝑceptoribus pupillorū. ff.
de admi. tu. cū plures. §. cum tutor. ⁊ no. ex de magiſtris. c.
i. ⸿ Decimo: q: magiſtris inobediētes ſunt ⁊ eis frequē-
ter reſiſtunt. vnde ⁊ verberibus virgarū ſubiiciendi ſunt. q̄
tñ ad vindictā ſanguinis nō ꝓcedāt. nec ꝓpterea incidūt
in excōmunicationē magiſtri taliter verberātes. ex de ſen.
ex. ſup eo. ⁊ vide qḋ legit et no. xxiii. q. v. c. i. ibi. Sed virga
rū verberibus erudiſti. qui modus coertionis ⁊ a magi
ſtris liberalium artium ⁊ ab ipſis parētibus adhibet. ex
de rap. in archiepatu. ⸿ Undecimo: q: in feſtiuitatib⁹ po
tius vadūt ad eccleſiā vt videāt dñas: q̄ vt audiant diui
nū officium. no. xxiiii. q. i. odi. in gloſ. ar. ꝯtra. ⸿ Duodeci
mo: quia quū in diebus feſtiuis deberent ire ad eccleſias
et dñicis diebus ad audiendū miſſas cōplete vt tenent ⁊
ꝑdicationē: vel vagant per terrā: vel ſtudent: quū in ſpiri
tualib⁹ ſolum ſint ꝑncipaliter feſta ꝑcipua occupāda. Nō
improbo q̄ miſſa audita ſtudeāt in domib⁹ ſuis: q: opus
ſpirituale eſt ſtudere: quia ſciētia donū ſpiritusſancti eſt.
Eſa. xi. Sapiētie. i. Eccli. i. ⁊ paulus. i. ad Timoth. iiii. attē
de lectioni. xxxvi. diſt. §. ecce. in ſi. Sine precio etiam librū
corrigere et ipm apoſtillare in feſto nō eſt perm: quia ad
ſciētiā facit. ar. ex de of. del. preterea. ⁊. c. prudentiam. in ſi. et
c. ſuſpitionis. ff. de iure. om. iu. l. ii. ff. de re iu. quedā. xvi. q.
i. ſi monachus. pro ꝑcio vero corrigere vel ſcribere vel no
tare in feſto ꝑcm eſt: q: opus ſeruile eſt vt. c. ieiunia. i. alle
et ex de fer. c. vlt. ⁊ de cōſe. di. iii. rogationes. ⁊ de cōſe. di. i.
miſſas. Miſſas die dñico ſecularibus totas audire ſpāa
li ordine ꝑcipimus. ⁊. c. ſacerdote. c. cum ad celebrandas.
c. qui die. Qui die ſolēni ꝑtermiſſo ecclie cōuentu ad ſpe
ctacula vadit: excōmunicet. ⁊ diſt. iii. ieiunia ſane. ibi. Die
aūt dñica nihil aliud agendū niſi deo vacādū. nulla opa
tio in illa die agat: niſi tm̄ hymnis ⁊ pſalmis ⁊ cāticis ſpi
ritualib⁹ dies illa trāſigat. ⸿ Decimotertio q: clerici cu
rati quū vadūt ad ſtudiū de licētia ꝑlatorū nō dimittūt
in eccliis vicarios bonos ⁊ ſufficiētes: ꝑ q̄s animarū cura
diligenter exerceat. ex de elec. cū ex eo. §. ſi. li. vi. alias credo
eos teneri ad reſtitutionē fructuū quos interim percepe
rint eccleſiā debito ſeruitio defraudando. ar. ex de elec. cō
miſſa. §. penulti. et vlti. xvi. q. i. generaliter. ex de reſcrip. c.
ſi. ⸿ Decimoquarto: quia religioſi quidam et preſbyteri
et alii prelati ſcholas ſequūtur legales: ꝓpter quod ex
cōmunicati ſunt: et quia habitum dimittunt in ſcholis. ex
ne clerici vel mo. non magno. et. c. ſi. et. c. vt periculoſa. li.
vi. ⸿ Decimoquinto: quia expenſas quas habent a ſuis

Diſcipu-
li et ſcho
laſtici q̄-
bus ſub-
iaceant
vitiis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

parētibus vel eccleſijs expendunt in tabernis et taxillis et cõmeſſationibus ⁊ malis ſocietatibus et meretricibus et vacui ad domũ redeũt ſine cõſciētia ⁊ pecunia vel ſciē tia. cõtra quos dicitur: nõ Bononie vel pariſius fuiſſe: ſꝫ beneviꝛiſſe, iungo et ſtuduiſſe laudandum eſt. xij. q. ij. glo ria. ṽ. ſocrates. in fi. ¶ Decimoſexto: q: q̄dā eoꝛũ ſimonia ce recipiunt magiſteriũ. nõ credo tales executionē habe re talis magiſterij ſine diſpenſatione ſi cõuincantur. ar. ſ. q. ſ. reperiunt. c. ſiquis neq̄. q. iij. ſaluatoꝛ. q. vij. requiritis Secus ſi eſſet occultum. ar. ex̄ de ſimo. ex tue. et hoc ꝑ pe cuniã preces, carnales, vel ſeruitia, maxime quũ ſint indi gni. ſ. q. ſ. ſunt nonnulli. ex̄. de magiſtris. c. ij. ¶ Decimo ſeptimo: quia debita cõtrahunt: et recedunt de ſtudio de bitis non ſolutis: et ideo excõmunicant: et non curant. et ſic triplici vinculo, debitoꝛum, et excõmunicationũ, ⁊ pec catoꝛũ, remanent vinculati: que vincula ꝑ eos difficile rũ punt. ſicut experientia manifeſtat. ex̄ de treu. et pa. c. ſ. et in glo. ꝑmus eſt. ¶ Multum ergo et pꝛecipue ſcholares debent attendere vt eligant bonũ magiſtrũ vita et ſcien tia: quia a bono magiſtro bonus ſcholaris ꝓcedit cõmu niter. xxiiij. q. ſ. cum beatiſſimus. Nam magiſter appellat qui bonum regimen habet pꝛe ceteris. ff. de exerci. ac. l. ſ. §. magiſtrũ. Et pꝛeceptoꝛ cuiuſlibet diſcipline magiſter vo cari poteſt a monendo, ſiue monſtrãdo. ff. de verbo. ſigni. quib⁹. ¶ Debet aũt magiſter eſſe idoneus. ſcꝫ honeſtus et diſcretus in ſciētia quã docere intendit. ex̄ de magiſtris c. ſ. ij. et. iij. magiſter eñ pꝛimum moꝛibus: deinum facun dia illos quos docet ꝑcellere debet. C. de pꝛofeſſo. magi ſtros. li. x. imperitus ergo matheſeos riſui patebit. xxxvij. diſt. q̄ demenſa. Nam qui alios docere debet: nõ debet q̄ rere ab alijs edoceri. in autē. de ſanc. epiſ. §. damus. coll. ix. ſ. q. vij. conueniētib⁹. Ideo neophytus ad hoc onus aſſu mi non debet: q̄uis ingenioſus ſit: ſed is qui ſcientiam a maioꝛibus ſuis traditam ſibi ſeruat: ⁊ eo modo quo au diuit docet. xxxvij. diſt. relatum. Qđ de theologia potiſſi mũ intelligendum eſt, et ſeruandum: q: ibi contra dicta ſanctoꝛũ patrũ non eſt dicendũ. xvj. di. ſancta. niſi autho ritate pape aliud fieret in quibuſdam. xx. diſt. §. ſ. quia et ſi papa contra fidem ſcribere vellet: non eſt ei credendum. xv. q. ſ. ſunt quidam. cum. c. ſeq. ⁊ ꝑce. xv. diſt. ſicut. vbi de hoc. in alijs autem ſcientijs poſſumus dicere cõtra maio res. ix. diſt. ego ſolis. ⁊. c. noli. ¶ Utrum autē idoneus ſit magiſter de facili poteſt cognoſci in lectionibus et diſpu tationib⁹ et bone fame odoꝛe. ex̄ de eta. ⁊ qua. c. penul. et vltimo. a quolibet tamē debemus addiſcere ſine indigna tione. xxxviij. diſt. nullus. ⁊. xxiiij. q. iij. ſi habes. ⁊. ſ. ṽ. vero dici. ¶ Sed hic quero vtrũ religioſus monachus: vel de oꝛdine mendicãtium poſſit et debeat in magiſtrum aſſu mi. et videt q̄ non: q: vocem habet plangentis: nõ docen tis. ſm Hiero. xvj. q. ſ. monachus. cum. c. ibi ſeq. ⁊ ſynodus cõſtantipol. dicit. vij. q. ſ. pꝛecepit. ibi. Monachoꝛũ enim vita ſubiectionis habet verbum et diſcipulatus: nõ docē di vel ꝑſidendi vel paſcendi alios. Sed contra quia ſm Hiero. ad ruſticũ monachum, Multo tēpoꝛe debet diſce re monachus que poſtea doceat: ne tyꝛo vſurpet ⁊ ne ꝑus ſit magiſter q̄ diſcipulus. xvj. q. ſ. ſic viue. ⁊. c. ſi clericatus. ¶ Itē ſi religioſus idoneus eſt pꝛe ceteris: q: eminentis ſcientie et vite ſanctiſſime: nũquid eſt melius talem pone re in cathedra q̄ non honeſtum: vel non tam honeſtum et literatũ clericum ſecularem: ſic ſm Ioã. Chꝛyſoſto. ar. xl. diſt. multi. ⁊ Ambꝛo. xvj. q. ſ. doctos. ⁊. c. ſequētibus. ma xime quũ cõmuniter gratis doceant: et ſic in hoc eccleſie valeant releuari. vñ nõ ſunt pꝛohibendi. ex̄ de magiſtris. c. ſ. et penul. nec enim ſunt idonei ꝓhibendi. vt. eo. ti. quã to. Idoneus aũt dicitur qui moꝛibus et ſcientia alios an tecellit vt. l. pꝛe. C. de pꝛofeſ. magiſtros. Solutio ſi talis ſe ingerit: ſicut hodie communiter pꝛedicatoꝛes ⁊ minoꝛes, et alij mendicantes: nedum hoc in oꝛdine: ſed etiam per ſeculares potentes et pꝛelatos et cardinales eccleſie hoc magiſterium pꝛocurantes: repellatur. ſ. q. vſ. ſicut. viij. q. ſ.

An religioſus i magiſtrum poſſit aſſumi.

in ſcripturis. et in pꝛimis concoꝛ. Aut a ſuo ſuperioꝛe mit titur: et ab illo ad quem pertinet licentiatur. et ſic eſt ad mittēdus. vt. xvj. q. ſ. moderamine. Ex authoꝛitatē. c. ſunt nonnulli. c. ſi clericatus. c. monachos. c. nos autē. c. i paro chia. ⁊. c. ſequenti. dum tamen a ſcientijs pꝛohibitis abſti neat. ex̄ ne cleri. vel mo. non magno. Quum enim ſpecia liter pꝛohibeatur ibi de quibuſdam ſcientijs religioſis: de alijs hoc conceſſum videtur. ex̄ de pꝛeſum. nonne. ma xime de theologia. ad quã indiſtincte admittendi ſunt tã ſeculares q̄ regulares: quia generaliter et indiſtincte Ho noꝛius. iij. hoc indicit ex̄ de magiſtris. c. vlti. Hoc etiam re quirit ſalus animarum et publica vtilitas. ex̄ ne cleri. vel mo. c. vlti. que pꝛeferenda eſt ꝑuate. ex̄ de renũ. niſi. §. nec putes. vſ. In hoc potiſſime obedire debet abbati mona chus quum non ſolum vtilitas pꝛopꝛij monaſterij vel oꝛ dinis hoc requirat: ſed generalis eccleſie hoc expoſcat. ar. xvj. q. ſ. monachi. et. c. vos autē. de poſtu. et ꝑte. de poſtu. pꝛe. bone. ſ. §. nos igit. et de cleri. non reſi. ad audictiam. ſm Oſtien. qui ita no. in ſumma de magiſtris. §. qualis debeat. ṽ. ſ[illegible] nunquid. cum his que addidi. Ego autem raro audiui: nec vidi in aliquo oꝛdine iniunctam alicui re ligioſo talem obedientiam per pꝛelatum. Nam non cum obedientia quicquid dicunt eoꝛum litere: ſed extoꝛta et pꝛocurata: et frequenter empta licentia: currunt quidam religioſi cũ ſuis loculis ⁊ pecunijs pariſius ꝓ magiſterio et lectoꝛatu. tanta eſt quoꝛũdam ambitio. ex̄ de elec. quo rũdam. li. vj. tota die. ¶ Item ſcias q̄ ſi magiſtri quibus pꝛouiſum eſt cõpetenter: nihilominus a clericis eccleſia rum in quibus beneficiati ſunt: et ab alijs pauperibus ta leas exigant: ſimoniam committunt. nam in templo ven dentes ſunt: qui hoc quod dari quibuſdam competit: ad pꝛemium largiuntur. ſ. q. iij. vendentes. Item non ſolum venditoꝛes columbarum ſunt: et domum dei domum ne gotiationis faciunt: qui ſacros oꝛdines largiendo pꝛe cium pecunie vel laudis vel honoꝛis inquirunt: verum hi quoq̄ qui graduꝫ vel gratiam in eccleſia ſpiritualē quam domino largiente perceperunt non ſimplici intentione: ſed cuiuſlibet humane retributionis cauſa exercent. ſ. q. iij. non ſolum. ſm Hoſ. et Oſtiē. q̄ ita no. in pꝛe. titu. de ma giſtris. §. vtrũ. ṽ. quid ſi magiſtri. in fi. in ſumma. Hoc non admitto: quia ſic pꝛo mercede legentes incurrent ſimo niam: quod non eſt verum per ea que no. xxxvij. di. de qui buſdam. ⁊. ſ. §. pꝛoximo. ṽ. xſ. ſed committunt crimen con cuſſionis ſicut in caſu qui ſequitur. ṽ. ſ. ſequē. ¶ Si autem is ad quem de conſuetudine vel pꝛiuilegio: vel de iure ꝑ tinet licentiam dare docendi, pꝛopter hoc pecuniam exe gerit: licet ſimoniã pꝛopꝛie non committat: quia non ven ditur vel emitur ſpirituali annexũ: crimen tamen concuſ ſionis committit: quum pꝛetextu officij per impꝛeſſionem exigitur qđ nõ debet. de qua concuſſione. ſ. q. ſ. concuſſio nis. legitur et no. xxiij. q. ſ. paratus. in fi. et ideo qui exigit eſt dignitate et officio ſpoliãdus. ex̄ de magiſtris. c. ſ. et. c. quanto. in fi. et in hoc caſu pꝛomittenti ſuccurritur et ſol uenti vt pꝛe titu. pꝛouideas. Nec videtur hic verſari turpi tudo ex parte ſoluentis: quia ex quo idoneus eſt: ſuam re dimit vexationem. ex̄ de ſimo. dilectus. ſm Hoſ. et Oſtiē. qui hoc no. in ſumma ex̄ de magiſtris. §. quid iuris. ṽ. ſed nunquid. Male hoc ſeruatur Bononie. vbi a quolibet cõuentuãdo vel licentiando archid. Boñ. qui dat licen tias: exigit et recipit pꝛo licentia. xxv. lib. Boñ. ergo etiã peccaſti: licet ego ei non ſoluerim niſi. xv. ex gr̃a ſpeciali. Quilibet etiã doctoꝛ qui intereſt examinationi impꝛiuas ta recipit tres libꝛas quaſi ꝓ ſuo laboꝛe. ar. xij. q. ij. chari tatem. ex̄ de ꝑſcrip. cum ex officij. de ſimo. cuꝫ ſit romana. ¶ Decimooctauo: q: ſtudentes bononie in iure cõmuni ter ſunt pluri: q: iurant rectoꝛib⁹ obedire in licitis ⁊ hone ſtis: et non faciunt. maxime quũ vocant ad vniuerſitatem non veniunt: ⁊ ideo pꝛiuãdi ſunt beneficijs. ex̄ de iureiu. querelam. ¶ Decimonono maretricatoꝛes et, litigioſi ſunt. xlvj. diſtinctio. ſeditionarios. ſubſtantiam paternam

cum meretricibus diſſipantes ſicut filij prodigi. Luc.xv.
et.Eccli.ix. Ne des fornicarijs animam tuam:ne perdas
te ⁊ hereditatem tuā. Prouerb.xxix.Qui nutrit ſcortū p/
dit ſubſtātiā. Prouerb.vlt. Ne dederis mulierib⁹ ſubſtan
tiā tuā. ¶ Vigeſimo. Nimis ſe grauāt et ſuos in expēſis
quum recipiunt doctoratum: et ideo expenſe hodie ſunt
taxate ex̄ de magiſtris.cū ſit nimis.clemē.

¶ Articulus.xxxv.

Aduocati in qb⁹ offendant.

A Expeditis magiſtrorum ⁊ ſcholariū defectib⁹ ⁊ pctīs: de Aduo/
catis dicēdū eſt. Peccant aūt multipliciter.
¶ Primo:q: ſubdole fouēt cauſas ꝑdendo
ꝓprium clientulū.⁊ tales ꝑuaricatores ſunt/⁊ ꝓditores/
et infames.ij.q.iij.§.notandum.ij.℣.preuaricator. Eſt au
tem ꝑuaricator q̄ſi varicator::qui diuerſam cauſam adiu/
uat ꝓdita cauſa ſua.nam q̄ ꝑuaricaꝶ ex vtraq; pte cōſiſtit
q̄nimmo ex aduerſa.vt.ff.de his qui infa.athleras.§.ꝑua
ricator.⁊.ff.de ꝑuarica.l.j.quō puniantꝶ in foro ꝯtentioſo/
vide.l.illaʒ canonizatā.l.ꝑuaricator. ⁊ vide q̄ð no.⁊ legiꝶ
lxxxvij.diſt.irreligioſum.glo.⁊ ita. ¶ Scd̄o:q: cauſas de/
ſperatas fouēt cōtra cōſcientias: ⁊ in hoc eorū aliqui glo/
riantꝶ quaſi magis ſubtiles aduocati: ⁊ tn̄ ſcriptū eſt/im/
probū nō defendas.xj.q.iij.ſiqs ℣o.⁊.c. q̄ cōſentit.xxiij.q.
iiij.ne amiſſo. ¶ Tertio:q: dilatiōes ſupfluas nitūtur ob
tinere ad hoc tm̄ vt fugiant. ⁊ negotiū ꝓtrahaꝶ. ex̄ vt li.
nō cō.c.j.de dol.⁊ cō.put.iij.q.vij.§.tria.℣.pterea nō licet
aduocato.ibi/nec ex induſtria iurgium ꝓtrahere.in quo
caſu pena duarum librarū afficiendus eſt ꝑ iudicē. C.de
iudic.properādum.§.illo ꝓculdubio.⁊ no.in pre.℣.nō li/
cet.in gloſ.qð ſi fecerit. ¶ Quarto recipiendo nimis ma/
gnū ſalarium: vel paciſcēdo ſup certa pte litis cum graui
dāno litigatoris.ꝓpter qð debēt ab aduocatione remoue
ri.iij.q.vij.§.tria.℣.arcētur.vbi etiam de hoc no. ¶ Quin
to:q: ignorantes iura quū neſciant q̄d dicāt aliud oppro
brijs certant.in pre.§.tria.℣.ſiquis adeo ꝓcax. ¶ Sexto:
quia vbi eſt copia aduocatorū ſicut bononie: vt alijs lu/
crū ſubtrahāt q̄ boni ſunt:paruiſſimo ſalario ſunt contēti
tāq̄ viles ⁊ abiecti.pre.§.tria.℣ apud vrbē.ibi/Nam ſi lu
cro pecuniaq; gloſ.modica capiantur:veluti abiecti atq;
degeneres inter viliſſimos numerabunꝶ: ſecus ſi faceret
pro clientuli paupertate.ar.lxxxvj.diſt.non ſatis.ex̄ de re/
ſcrip.ſtatutū.§. prouiſurus.li.vj. ¶ Septimo:q: recipiūt
ſalariū nimis magnū inſpecta ſua facundia et labore quē
ſubeunt quātitate cauſe et fori conſuetudine.ff.de varijs
et extraor.cog.l.j.§.in honorarijs.taxabit iudex ſalarium
aduocatis et adſeſſorib⁹.ex̄ de reſcrip.ſtatutū adſeſſorem
li.vj. ¶ Octauo informant teſtes falſos: et querūt et fa/
ciunt poſitiones cauilloſas vt aduerſam partē decipiant.
vide ex̄ de iureiu.cū impoſitionib⁹.li.vj.⁊ inducunt clien/
tulū ad deierandū ponendo ⁊ reſpōdēdo: ⁊ ideo tāq̄ ho
micide tenenꝶ: ⁊ infamiā ꝑpetua notanꝶ.xxij.q.v.ille q̄ ho
minē.⁊.c.ſiquis cōuictus. ¶ Nono:q: recepto ſalario nō
curāt de cauſa:nec ſtudent:nec vigilant circa eam: ⁊ ſic ꝓ/
pter eorū negligētiā aliquotiēs amittit clientulus bonā
cauſam: ⁊ ideo ipſi obliganꝶ.ar.bo.ex̄ de eta.⁊ qua.ad au
res.ff.loca.⁊ con.ſed addes.§.illud. ¶ Decimo: q: ſciunt
aliqui ſe idiotas ⁊ inſufficientes: ⁊ nihilominus recipiūt
ſalariū: ⁊ ꝓpter inſufficientiam ſuam amittāt cauſam vn̄
in culpa ſunt: ⁊ ad reſtitutionē tenenꝶ.arg.ff ad.l.acq.idē
iuris.ff.de of.preſi.illicitas.§.ſicut inſtitutū.ad.l.acqui. §.
imperitia.ff.de var̄.⁊ ex̄ or.cog.l.vlt.⁊ vide qð no.ex̄ de re.
iu.cū eterni.li.vj.in gloſ.C.de penis fiſc. ¶ Undecimo:q:
vbi ſufficientes ſunt alijs inſufficiētibus vices ſuas com/
mittunt.vnde et ipſi de leſione clientuli tenenꝶ.ar.ff. de
preſcrip.verbis.l.apud labeonem. ff.ſi.niſi forte clientu/
lus ſciens et prudens contentus fuiſſet: quia eo inuito
non poteſt alij hoc cōmittere. quia differentia eſt inter ar/
tifices.ex̄ de of.dele.c.ſi.et ſi eo inſcio hoc fecit:debuit pre
uidere hoc ipſum non permiſſurum ſi ſciret,ar, ff, de fur/
tis.quia re ſibi cōmodata.reſpō.j.ad ſi. ¶ Duodecimo fal
ſam.l.allegando: vnde crimē falſi incurrit.C.de veteri iu
re enucle.l.ij.§.hoc autē.⁊ ex̄ in prohem.decretal.Rex pa
cificus.§.ſi.et no.ex̄ de iudic.nouit.in gloſ.ſed cum.vel fal
ſo legem inducendo et eius intellectum peruertendo mē
tientes: et a veritate recedentes: et ad ſenſum ſuum/et p
parte ſua.l.interpretantes.cōtra.l. C.de iudic.rem nō no
uam.§.patroni.C.manda.ab anaſtaſio.reſpō.j.ſed autē cō
ſtitutio.q̄ ex aſcriptitio.⁊ libera matre.in pn̄.coll.v.xxvij.
diſt.relatum.poſſunt tamen aduocati varijs modis iura
exponere.no.l.diſt.quid eſt.in gloſ.hic ſtans.et cōtra con
ſcientiam facientes edificant ad gehennā.ex̄ de ſta.mo.c.
j.de reſti.ſpo.literas.vide qð no.de iureiu.breui.in gloſ.j.
Lucranꝶ totum mundū: ⁊ animarū detrimēta patiuntur
Mat.xvj.⁊ Luc.viij.ex̄ de ſimo. mattheus. et nō minus
peccatum eſt in offenſione lingue: q̄ in effuſione ſangui/
nis.xj.q.iij.quiſquis. Inde dauid.ps.xiij. Quorū os ma/
ledictione plenum eſt: veloces pedes eorū ad effūdendū
ſanguinem.de peni.diſt.j.pericoloſe.et ſi cauſam deſpera
tam accipiant oīno ſalarium debent reſtituere ſm̄ Hoſ.
ſicut tutori imputaꝶ ſi cauſam pupilli deſperatam ducat:
vel ſuperuacuam.C.de admi.tu.ſi bonam.ff. de admi.tu.
quotiēs.§.ſicut.⁊ ideo aduocatus nequā teneꝶ clientulo
ad intereſſe in tali caſu.ar.C.de admi.tu.non eſt ignotū.
Tenetur etiam aduocatus nedum ſi cauſam deſperatam
cōſulat proſequendam: vt dictum eſt prime. ſed et ſi per
imprudentiam ipſam amittat: vel per negligentiam: vt.l.
ꝑdicta.ſ̄.c.℣.x. Idem iuris.ff.loca. ⁊ conduc. cum in pla
res.§.locator.⁊.l.pre.illicitas.⁊.pre.c.ad aures.multo for
tius ſi cauſam ꝑdiderit: q: tunc maior pena debetur.ff.de
penis.ſiquis aliqð.§.ſiquis iuſtam.ff.ad.l.cor.de fal.l.j.§.
is qui.ff.de extraor.crimi.ſaccularij.§.j.⁊ breuiter tenetur
qualitercūq; vitio ſuo cauſam amittat.ar.ff.de euictio.ſi
ideo.C.de euic.emptor.ff.de tabu.exhi.locum.§.condem
natio.ſecus ſi ex qualitate cauſe: vel ob defectum proba/
tionis: quia vitium eſt materie: non artificis. ff.ad.l.aq.
ſi ſeruus ſeruum.§.ſi calicem.ff.loca. Item quare.§.ſi gē
ma.nam ignoſcendum eſt illi qui bonam fidem agnouit.
ff.manda.quintus.adde hic quod no.j.in ar. xlvij.in.§.h
vt de hoc.℣.quod de aduocatis.cum.iiij.℣.ſe. ¶ B De
cimotertio: quia quidam aduocāt qui aduocare non poſ
ſunt/vt minores.xiiij.annis peregiſſe non debent.xvij. an
num.ff.de poſtu.l.j.§.inuitum.iij.q.vij.§. tria.℣.quidam.
ſurdi prorſus.vtroq; lumine orbati.femine.vide etiaʒ.xv.
q.iij.§.j.muliebria paſſi in corpore.crimine capitali dam/
nati.qui operas ſuas locauerunt vt pugnarēt cum beſtijs
in arena.⁊ alij infames. ⁊ qui continentur.iij.q.vij.§. tria.
⁊ clerici in ſacris vel in minoribus beneficiati.ex̄ de poſtu.
c.j.ſcilicet in foro ciuili: ſed in eccleſiaſtico poſſunt a ſenſu
contrario illius.c.vt ibi no. Bern̄.⁊ Oſtien.in ſumma de
poſtu.§.quid pertinet.℣. Item hono:.vbi etiam tenet q̄
etiam coram ſeculari/ſi neceſſitas viget: quia iuſta nego/
tiatio non eſt clericis interdicta. et hec iuſta eſt.xj.q.iij.nō
licet.et ex̄ et ne cleri.vel mo.c.j.vide qð no. xv.q.ij.in ſum
ma.Et religioſi.ex̄ de poſtu.c.ij.xvj.q.j.de preſentium. Itē
epiſcopi.v.q.iij quia epiſcopus.ſm̄ Hoſ. quod intelligit
Oſtien.in foro ciuili alias contra:quū habeat optionem
vtrum per ſe vel per procurationem litiget coram iudice
eccleſiaſtico.ex̄ de iu.calum.c.ſi.Et qui funguntur iudicis
et aduocati officio.C.de of.adſeſſo.l.ſi.Et qui ad manda
tum iudicis volunt patrocinari.C.de poſtu.prouidēdum
iij.q.vij.§.tria.℣.ſi vero. Item qui non ſunt catholici. C.
de poſtu.nemo. de peni.diſt.j. nemo. ex̄ de heret. excom/
municamus.§.preterea. Item excommunicati.xj.q.iij. cū
excommunicatus.ex̄ de ſen.excommuni.decernimus. lib.
vj. Item clerici in cauſa ſanguinis.lj.diſt.aliquantos. vbi
de hoc.xxiij.q.viij.his a quibus.et tutius eſt ſm̄ Oſtien.
q̄ etiam pro reo ibi non aduocent.ar.ne cleri.vel mo.ſen
tentiā.vide quod no.xv.q.ij.in ſumma. Et quia ad tēpus
per iudicē prohibiti ſunt.ff.de poſtu. puto, et qui non ad